

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

י"ד תמוז ה'תשפ"ד עלון מס' 473 פרשת בלק

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	19:11	20:28	21:04
רחובות	19:27	20:27	20:59
חיפה	19:20	20:28	21:02
ב"ש	19:25	20:25	20:59
ת"א	19:25	20:27	20:59

לקבלת העלון במייל 054-4477-562

המאמר המרכזי

מאת ראש המוסדות הרב עקיבא יגאל אבן דנאן שליט"א

קללה שכולה ברכה - מתי טוב לקלל?

וכן על זה הדרך פירש לו את כל הקללות לברכות.

ולכאורה תמוה מאוד אם כוונתם היתה לברכו מדוע הם בירכו אותו בדרך של קללה?!

כתב מרן החיד"א הקדוש זיע"א ורבנו יוסף חיים זיע"א (על הגמרא שם) שברגע שבא אליהם רבי אלעזר הם ראו על מצחו שיש עליו גזירות קשות, וכדי לבטל הגזירות מעליו הם ברכו אותו בלשון קללה, כנגד אותם פורעניות שהיו מתועדות לבוא עליו. ובעצם המציאות שהם גרמו לו צער, **וידעו שאביו יפרשם לברכות בכך יתבטל מעליו הדין ויתהפך הכל לחסד ולרחמים.**

ו"בעץ יוסף" (שם) כתב יסוד עצום: כשאתה רוצה לברך מישהו בברכה עצומה, אם תוציא אותה בפה כברכה, הרי שאם למתברך יש זכויות היא תתקבל, אך אם יש על המתברך איזשהו דין ח"ו, הרי שמידת הדין עלולה לקטרג שאינו ראוי לברכה זו. אך אם אדם אומר לחברו דבר שנראה קשה, אך לבו מלא אהבה וכוונתו לברך את חברו, הרי המקטרג בודאי לא יקטרג על 'הקללה' ויסיכים לה בשמחה (כ"י זה שורשו ורצונו), **ואם 'המתקלל' או אדם אחר יפרש קללה זו לברכה, הרי שהוא יגלה את הלב ואהבה שבמסוה של קללה זו, והכל יתהפך במציאות לברכה,** כפי שאכן רצה ליבו של "המתקלל". ואכן מסביר המהרש"א (שם) **שהם ידעו שהוא יחזור לאביו הקדוש - רבי שמעון, והוא בודאי ידע את ליבם ואהבתם לברך ע"י שיפרש קללתם לטובה,** וממילא ע"י כך אכן הכל יהיה במציאות לטובה ולברכה, בלי שום אפשרות לקטרוג.

יוצא מכאן חידוש גדול בס"ד שקללה גדולה שתוכה רצוף אהבה וכוונה טובה, כוחה ועוצמתה גדולה הרבה יותר מברכה גדולה, שספק גדול אם תתקיים. בין אם מדובר על אדם פרטי ובין אם מדובר על כלל ישראל.

והיסוד לכל הפיכת הקללות לברכה הוא בליבנו, בידיעה הברורה שהקב"ה רוצה להטיב לנו ולעולם לא יעזוב אותנו, וכל רצונו ית' הוא: **"וטוב בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל"**, וכל מה שנראה כקללה והסתר פנים בא מתוך רצונו יתברך להטיב לנו ע"י שנושבו אליו ונעשה רצונו. ואז הכל יתהפך ויתגלה שבאמת הכל הוא טוב גמור לגאולתנו השלמה ברחמים.

ומעתה מובנים ביתר שאת דברי הגמרא שפתחנו בה: **"טובה קללה שקילל אחיה השילוני את ישראל יותר מברכה שברכן בלעם הרשע"**, כי הכל הולך אחר כוונת הלב.

השבת - שבת הילולת "אור החיים" הקדוש זיע"א, שהאיר באור נשמתו בחיבורו על התורה שלהבת אור חיים יוקדת שלא תכבה לעולם, באהבת ה', באהבת ישראל, באהבת התורה ובאהבת ארץ ישראל. בחיבורו הקדוש מלמדנו אור חיינו איך בכל מציאות, מתגלה אור ה', אהבתו, טובו וברכתו, ושלכל מציאות יש תיקון והתעלות לטובה לאורה ולברכה - **שנוכה כולנו ל"אור באור החיים"** (איוב ג, לז). זיע"א.

בברכת שבת שלום ורוב ברכה

בית תורה וחסד "עטרת מרדכי אליהו"

הגמרא במסכת תענית (דף טו) מסבירה שהקללה שקילל אחיה השילוני את ישראל [מלכים א', י"ד]: **'והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים'**. כולה לטובה ולברכה ולכן קיללם שיהיו כמו הקנה הנד במים, שהקנה גם כשהוא מושפל ויורד, הוא חוזר חזרה למעלה ואינו נשבר, וכשם שגזע הקנה תמיד מתחדש ושורשיו מתרבים. כך עם ישראל לעולם לא ישבר, ותמיד יקום חזרה, יתחדש ויתרבה לטובה ולברכה. ולכן זו נראית קללה אך היא ברכה גדולה שבאה מליבו הטהור והאוהב של אחיה השילוני. ואכן מהקנה עושים קולמוס לכתוב בו ספר תורה בקדושה.

לעומת זאת הברכה שבירך בלעם בפרשתנו את עם ישראל שיהיו 'כארוזים עלי מים', היא רק נראית ברכה, אך היא קללה גדולה, משום שהארז לא גדל ליד מים. כלומר שח"ו שעם ישראל לא יהיה מכוסה ומוגן בחסדי ה' ורחמיו, וגם לעם ישראל לא תהיה התחדשות מהצרות שהם יעברו, כפי שגזעו של הארז לא מתחדש, וגם הם לא ירבו ויגדלו, כשם ששורשי הארז לא מתרבים. וגם הארז בגלל זקיפותו אם תבוא עליו רוח דרומית הרי שהוא יעקר ויתהפך ולא תהיה לו תקומה עוד, ובכך רצה לקלל שח"ו לא תהיה תקומה לשונאי ישראל.

ומסבירה הגמרא שעל כך אמר שלמה המלך: **"נאמנים פצעו אוהב ונעתרות נשיקות שונא"** כלומר נאמנים פצעו האוהב - אחיה השילוני, שהגם שהוא מקלל פוצע ומכאיב כוונתו ותכליתו לטובה ולברכה, אך נעתרות ומאוסות הנשיקות של בלעם הרשע ששונא אותנו, והגם שדיבר בלשון של ברכות וכביכול נותן נשיקות. הגמרא (שם) מפרשת עוד מס' קללות שאמרו הנביאים, שכולם ברכות גדולות. וכבר ראינו בזוהר הקדוש (זוהר חדש דף צז, ב) שאליהו הנביא לימד את רשב"י שכל הקללות הכי קשות בתורה הינן ברכות עצומות.

ויש להתבונן ולהבין מדוע הברכות הגדולות ביותר באות באופן של קללות קשות, ומדוע שלא יבוא מראש כברכות?

ניתן לומר בס"ד שהתשובה לכך נמצאת בגמרא (מועד קטן דף ט"ב) **שמספרת** שרבי שמעון בר יוחאי שלח את בנו האהוב רבי אלעזר להתברך משני תנאים קדושים (רבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים). ומשהגיע אליהם רבי אלעזר הם במקום לברכו, קיללו אותו קללות קשות, שמאוד ציערו את רבי אלעזר. כשהוא חזר שאלו אביו רבי שמעון: מה הם בירכו אותי? ואמר לו רבי אלעזר שלא רק שהם לא בירכו אותו אלא הם ציערו אותו וקיללו אותו. שאלו אביו מה הם אמרו לו והוא סיפר לאביו. ורבי שמעון אמר לו שכל מה שהם אמרו לו הם ברכות עצומות ורק נראות כקללות. לדוגמה במה שאמרו לו: **"תזרע ולא תחצד"** - הבין רבי אלעזר שכל מה שיזרע לא יזכה לקצור (אם בגלל שימות או עקב כך שלא תהיה ברכה ביבול), ואביו פירש לו שהם בירכו אותו בכך שיוליד בנים (-יזרע) ולא ימותו בימיו (-לא יקצור). וכן מה שאמרו לו **"לא תחזי שתא חדתא"** הבין רבי אלעזר שכוונתם היא שלא יזכה לראות שנה חדשה (-כי ימות באותה שנה), ואביו פירש לו לטובה שהם בירכו אותו בכך שלא תמות אשתו, ולא יצטרך לקחת אשה חדשה, שיצטרך לקיים בה מחדש את מצות התורה לשמח את אשתו (החדשה) בשנה ראשונה.

הליכות מבית מרן

שו"ת בחושן משפט

האם יכול להערים על חבריו ולזכות במקומו בקיום מצוה או שיש בזה משום גזל ורמאות כגון שיש לפניו קיום מצות שילוח הקן ומסיח דעת חבריו כדי שהוא עצמו יזכה בקיום המצוה?

תשובה

בשערי תשובה סימן תפ"ב (סק"א) הביא בשם שו"ת בית יהודה (סימן נ"ח) שהאריך בדין שניים שהיו בבית האסורים בליל הסדר ויש לפניהם רק כזית אחת של מצה מי קודם, וסיים דהכל תלוי בכל דאלים גבר, ופירש השערי תשובה שני פירושים בדבריו.

א. שהמצה של שניהם (כן נראה לענ"ד כוונתו) ואפילו שזוכה בה בכח תפיסתו, מקיים בזה מצוות אכילת מצה דאורייתא. והקשה על פירוש זה, שזה חשוב כמצה גזולה ומצוה הבאה בעבירה.

ב. שהמצה של הפקר ואין לשום אחד מהם זכות בה יכול לזכות במצה מההפקר אף במצה שהייתה מתחילה של חבריו ונעשית הפקר (כמבואר בחו"מ סימן קפ"א סעיף א') ואפילו בדבר שיש בו משום חיי נפש הוא קודם לחבירו (כמבואר באיזהו נשך ס"ב ע"א וראה חו"מ סימן רס"ד סעיף א') וכל שכן בעסקי נפשות שאם יכול לזכות בקיום המצוה ודאי שיש לו לזכות.

למעשה

כתב השערי תשובה שמעיקר הדין יכול להערים ולזכות מההפקר במצה, אך סיים שם בשערי תשובה שעדיף שיטילו גורל ואחד יזכה במצוה בשלמותה, ויזכה לשני זכות במצוה כזבולון ויששכר. ולפי זה בנידון דידן מן הדין יכול להערים על חבריו שלא יקיים מצות שילוח הקן כדי שהוא עצמו יקיימה, אלא שעדיף שיטילו גורל ואחד יזכה במצוה בשלמותה, ויזכה לחבירו זכות במצוה כזבולון ויששכר.

הלכות מצרן

הלכות י"ז בתמוז

כהן שלא מתענה מחמת אונס וכד' - לא ישא כפיו ויצא מבית הכנסת לפני "רצו".

קריאת התורה - בתענית אין עולה לתורה אלא מי שמתענה ואפילו חל התענית בב' או ה' בשבוע. ואם אין שם כהן אלא הוא, יצא מביהכ"נ ויעלה ישראל.

אם קראו מי שאינו מתענה לעלות לתורה - לא יעלה. יש אומרים שבשעת הדחק ובמקום שיש בו חילול ה' - יעלה. מי שאינו מתענה אינו יכול להיות ה"בעל קרא".

אם חושש שיקראוהו לעלות והוא אינו מתענה - יצא מביהכ"נ קודם הקריאה.

בשבת לפני י"ז בתמוז מכריזים על הצום אחרי קריאת התורה לפני "אשרי", להודיע לקהל באיזה יום יחול הצום. ועל הצומות האחרים אין מכריזים כיון שהם ידועים לכל. והחזן אומר: "אחינו בית ישראל שמעו צום (ל"ז בתמוז: "הרביעי", לעשרה בטבת: "העשירי") יהיה יום פלוני, יהפוך אותו הקדוש ברוך הוא לששון ולשמחה, כדכתיב: כה אמר ה' צבאות צום הרביעי (י"ז בתמוז) וכו'.

מותר לאכול בלילה שלפני הצום עד שיעלה עמוד השחר. והוא שלא ישן שינת קבע, אבל אם ישן שינת קבע - אסור אחר כך לאכול או לשתות. ואם אמר או חשב קודם שישן: "הריני מתכוון לאכול קודם עמוד השחר" בנוסח זה או אחר - יכול לאכול.

הלכות שבת

האם מותר לאכול סעודה ביום שישי סמוך לשבת?

תשובה: כתב השולחן ערוך (סי' רמט סעי' ב) אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול, מפני כבוד השבת, שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול; וכל היום בכלל האיסור. ולאכול ולשתות סעודה שרגיל בה בחול, כל היום מותר להתחיל מן הדין, אבל מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול, מט' שעות ולמעלה. ומה שאמרנו שיש להמנע דוקא אם אוכל באקראי אבל לעשות כן תמיד, יש לאסור מתשע שעות ולמעלה, משום שנראה כמזלזל בכבוד שבת. (ודיני סעודת מצוה שונים ואכמ"ל)

האם מותר לנסוע בערב שבת לעיר אחרת?

תשובה: הגמ' בסוכה (מד:) אומרת שאדם לא יצא לדרך בערב שבת. והטעם מפני שלא יודעים שיבא לשבת, וכשיגיע לבית לא ימצא מה לאכול. וכתב השו"ע שהשיעור שאסור ללכת הוא יותר מג' פרסאות (12 קילומטר בערך). וכתב המג"א שבימינו לא נזהרים בזה, כיון שרוב בני אדם אינם מכינים אוכל בצמצום אלא ברווח. ולהלכה כתבו הרב במאמר מרדכי (ח"א עמ' צ) והחזון עובדיה (ח"א עמ' לט) שישתדל להגיע לבית בעוד היום גדול כדי שיוכל להכין הוא או בני ביתו צרכי שבת כראוי, אלא אם כן הודיע להם שעומד להגיע בערב שבת ויכיניו עברו צרכי שבת. או שלוקח עמו אוכל לשבת.

שיעורי תורה מרבני בית מרן במגוון נושאים <<< www.ateretm.org

מידי יום שיעורים מרתקים לצפייה באתר "בית מרן"
עם מגוון רבנים כדרכו של מרן <<< www.ateretm.org

עטרת תפארת

העלון מוקדש

לרפואת עדי בת מזל תחיי וריעות בת גילה תחיי

לע"נ מלכה גינה בת רחל ע"ה

אורייתא הפרשה מזווית נשית

"בַּעֲתָהּ" או "אֲחִישָׁנָה"

בלעם היה רשע גדול, עם זה הוא גם ידע את העתיד. ידע כיצד הקב"ה מנהיג את עולמו. כשהוא נפרד מבלק הוא אומר לו על מלך המשיח: "אֲרָאֲנֹו וְלֹא עֲתָה, אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קְרוּב. דָּרָךְ כּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב, וְקָם שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֵץ פְּאֲתֵי מוֹאָב וְקִרְקַר כָּל בְּנֵי שׁוֹל".

מבאר על כך אור החיים הקדוש, שיש גאולה בזמן שקצב לה אלוקים – "בַּעֲתָהּ", ואם זכו – אלוקים יכול לזרז את זמן הגאולה – "אֲחִישָׁנָה". כנגד זכו – "אֲחִישָׁנָה", נאמר: "אֲרָאֲנֹו וְלֹא עֲתָה", לא עכשיו אבל בהחלט יכול להיות קרוב. "כנגד קץ בַּעֲתָהּ", אמר: "אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קְרוּב", שהגאולה תהיה, לא עכשיו ולא בקרוב, רק בזמן ובעת שאלוקים קבע לה.

תפילה יכולה לזרז את הגאולה. כך היה בגאולה ממצרים, אִם כל הגלויות, בני ישראל צעקו אל ה' ונגאלו.

התפילה שאנו מתפללים בימים שני וחמישי היא התפילה של דניאל שהתפלל על חזרתם של ישראל לירושלים. על הגאולה השלמה. על הקמת השכינה מעפרה. על בניין בית המקדש: "ה' שִׁמְעָה, ה' סִלְחָה, ה' הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל תַּאֲחֵר. לְמַעַן אֲלָקֵי כִי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עֵינֶיךָ וְעַל עַמְּךָ". דניאל מבין שכאשר שולטים נוכרים בירושלים זו "חרפה" וגם אנחנו חוזרים אחריו

ומתפללים בלשוננו: "כִּי בְחֻטְאֵינוּ וּבְעֹנוֹת אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַם וְעַמְּךָ לְחַרְפָּה לְכָל סְבִיבֵתֵינוּ".

המיוחד בתפילה של דניאל שהוא ידע את נבואת ירמיהו שאמר כי הגאולה תבוא רק אחרי 70 שנה – "לְמַלְאוֹת לְחַרְבוֹת יְרוּשָׁלַם שְׁבַעִים שָׁנָה". אם כן, למה להתפלל על הקדמת הגאולה? איך בכלל אתה יכול לבקש מאלוקים "אֵל תַּאֲחֵר"? הרי יש זמן קצוב! אלא שדניאל למד מהגאולה ממצרים שתפילה יכולה לזרז את הגאולה, על אף הנבואה על מספר שנים קצוב.

עוד מלמד אותנו אור החיים הקדוש, כי הגאולה יכולה לבוא בדרך ניסית ובדרך טבעית. כשבלעם אומר: "דָּרָךְ כּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב" – הוא מרמז על כך שהגואל יזרח מהשמים, בדרך נס. אך כשבהמשך הוא אומר: "וְקָם שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל" – הוא מרמז על אפשרות שיקום שבט אחד מישראל כבדרך הטבע, ויבוא כעני הרוכב על חמור, ויקום וימלוך, ויעשה את כל מה שמפורט בהמשך אותו פסוק.

משמע, שיש גאולה בדרך הטבע, ויש גאולה ניסית. התפילות שלנו יכולות גם להקדים את זמן הגאולה וגם להביא גאולה בדרך יותר ניסית. לכן אנו מאמצים את נוסח התפילה של דניאל, שבעזרת ה' נזכה לראות את הגאולה השלמה, בקרוב ממש. אמן, כן יהי רצון.

(מתוך "אביהם של ישראל על התורה")

תאמר לבית יעקב

ש"ת שהופנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

ש: מהו הזמן הנכון להדליק נרות שבת?

ת: מצווה להוסיף מחול על הקודש. ועל כן מקדימים להדליק נרות שבת לפני שקיעת החמה. בחיפה ובצפון הארץ נוהגים להדליק נרות שבת - חצי שעה לפני השקיעה, ובתל אביב - עשרים וחמש דקות לפני השקיעה.

לדעת גאון עוזנו בעל ה'בן איש חי' וחכמים נוספים שעלו לארץ ישראל, מספיק להקדים ולהדליק חצי שעה לפני השקיעה, אך המנהג בירושלים להדליק נרות שבת - ארבעים דקות לפני השקיעה. והטעם למנהג בירושלים הוא, שירושלים בנויה על הרים וגבעות ובמקום אחד השקיעה נראית בזמן אחד, ובשני בזמן מאוחר יותר, וכדי לא לחלק בין המקומות בירושלים קבעו זמן אחיד לכולם, והוא - ארבעים דקות לפני השקיעה, ואין לשנות מן המנהג. (מתוך "מאמר מרדכי" שבת)

פיה פתחה נשים ונפלאות

תורה קודמת לכל

סיפור הרב שאלתיאל: יום אחד ישבתי בבית הרב זצ"ל, עוזר להוציא לאור את דברי התורה של הרב. ידעתי כי יש לי זמן לעבוד עם הרב עד השעה שש בערב. בשעה שש הייתה צריכה להגיע אליו נבחרת של אישי ציבור חשובים מחוץ לעיר, שהרב נאלץ לפגוש מחמת חשיבותם. כנראה שהפגישה הזאת הייתה על דברים שלא היו כל כך חשובים בעיני הרב כמו דברי התורה שהיינו עסוקים בהם באותה שעה.

כשהגיעה השעה שש אמר לי הרב: "נמשיך ללמוד". הזכרתי לו שהרבנית שתחיה אמרה שבשש מגיעה משלחת אישים חשובה. "הם הגיעו?", שאל הרב, וענה תוך כדי דיבור: "הם עוד לא הגיעו, אז אנחנו ממשיכים ללמוד". פסק וחזר אל הגמרא.

לאחר כמה דקות נכנסה הרבנית ואמרה: "האנשים שהזמינו תור צריכים להגיע בכל רגע". אמרתי לה שהרב החליט להמשיך בלימוד עד שהם מגיעים. "אבל הם צריכים להגיע בכל רגע!", תמחה הרבנית. "הם לא מגיעים עכשיו", השיב לה הרב בהחלטיות, "הם לא יכולים להגיע עכשיו! אנחנו ממשיכים ללמוד, כשהם יבואו – נדבר".

הדקות חלפו, השעות נקפו, אך הם עדיין בוששו לבוא. הרבנית, שידעת עם מי יש לה עסק, נכנסה שוב ושאלה: "הם עוד לא הגיעו?". הספקנו ללכת להתפלל מנחה, ורק כשחזרנו התקבלה שיחה שבה דיווחו אנשי המשלחת שהיה פקק בכביש החוף, והם נתקעו ולא היו יכולים להתקדם. כשהסתיימה השיחה, נכנסה הרבנית לחדר ושאלה-אמרה לרב: "אתה תקעת אותם!". הרב חיך. כדרכו.

(מתוך "אביהם של ישראל")

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: **בלק**

עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מעשה רב

פתקא טבא

הרב אליהו זצוק"ל היה משתדל לסייע גם לעניים וגם לעשירים בעצות טובות. וכך מספר אחד מהעשירים: שנים רבות זכיתי להיות קשור לרב והתעצתי אתו בענין העסקים שלי, וברוך ה' כל העצות שלו היו לטובה. פעם סמכתי יותר מדי על עצמי, עשיתי עסקה ונכנסתי לחובות של 30 מיליון שקלים. לא היה לי איך לשלם את הסכום הזה, והבנק מנה כונס נכסים על מגרש יקר שיש בבעלותי.

ידעתי שאם כונס נכסים ימכר את המגרש הזה, הוא ימכר אותו בחצי משווי האמתי, ומדבר במגרש יקר מאוד. ידעתי גם שיש קונה שמענין לקנות את המגרש מכונס הנכסים. התקשרתי לרב וספרתי לו שאני עלול להפסיד סכום גדול במכירת המגרש, והוא בקש שאגיע אליו בחצות הלילה.

כאשר הרב שמע את הספור כלו, הוא בקש כמה דקות למחשבה. כעבר כמה דקות הוא כתב משהו על חתיכת נייר ואמר לי: בזה הרגע אתה נוסע למגרש וקובר בו את הנייר הזה, וה' יעזר.

בשעה 02:00 בלילה הגעתי למגרש, סמנתי את המקום באמצעות עמוד חשמל, חפרתי ושמתי באדמה. וראה זה פלא, כונס הנכסים לא הצליח למכר את המגרש למרות שהוא נקב במחיר שהוא חצי משווי. פלא נוסף הוא, שאני הצלחתי אחר כך למכר את המגרש במחיר מלא וכך החזרתי את החוב כלו לבנק.

אחרי שמכרתי באתי למגרש להוציא את הפתק, ואולי גם לראות מה היה כתוב בו. חפרתי במגרש במקום שבו הטמנתי את הפתק, ליד עמוד החשמל, אבל הפתק לא היה שם. עד היום אין לי משג מה היה כתוב בו. (מתוך "אביהם של ישראל")

חידושים בפרשה

בברכת יעקב לשבט יהודה, הוא משוה אותם לאריות וללביאות. "**כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימוני**" (בראשית מט ט) - כמותם הוא כורע ושוכב בלילה וכמותם הוא קם בבקר.

מה יש בשכיבה ובקימה של עם ישראל שעושה אותם כמו אריות? את התשובה אפשר למצא בדברי רש"י, שמסביר את הסבה שבגללה בלעם בכלל מתפעל מהאפן שבו עם ישראל קמים בכל בקר: "כשהן עומדין משנתם שחרית, הן מתגברים כלביא וכארי לחטף את המצות, ללבש טלית לקרא את שמע ולהניח תפלין".

המלים שצריך לשים אליהן לב במיוחד בדברי רש"י הן: "לחטף את המצוות". ברור לחלוטין שכונת המלה "לחטף" אינה לעשות את המצוות בחטף, חלילה. אלא הכוונה היא לתכונה שלבלעם חושב שהעם הזה הוא כמו אריות - וזו הדימות-המהירות שבה עם ישראל עושה את המצוות.

ברור שצריך עוצמה כדי לקום בבקר מקדם. צריך גבורה ולב שמח, ממש כמו אריה. החדוש הוא שעם ישראל גם ישנים באותה צורה, כך נראה שרק מי שישן כמו אריה יכול לקום כמו אריה. רק מי שישן מתוך "קריאת שמע" עם החלטה לקום לתפלה מקדם, הוא יכול לקום בבקר מקדם בשמחה רבה.

חכמינו אומרים, שמי שקם ומתפלל מקדם - כל היום שלו בשמחה. "לא פסק חוכא מפמה כלה יומא" (הפה שלו לא פוסק מלצחק/ לחיך כל היום) כל המצוות שלו בשמחה. הוא לא ממייץ אותן, לא שוכח אותן ולא משתהה בעשייתן. הוא לובש טלית בשמחה, קורא "קריאת שמע" בשמחה ומניח תפלין בשמחה. במקיד עכשו בימי החפש הגדול נהיה גבורים כאריות להתחיל את היום בזריזות ובשמחה. (מעובד מתוך "אביהם של ישראל על התורה")

חידות

- 1) מי היה אבא של בלק?
- 2) על איזה עם מלך בלק?
- 3) מי היה אביו של בלעם?
- 4) האם ה' הרשה לבלעם לעזר למואב?
- 5) מה לקחו זקני מואב אל בלעם?
- 6) על כמה פעמים מתלוננת האתון שבלעם הכה אותה?
- 7) איפה ישב העם לאחר המלחמה?
- 8) מה לוקח פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן?

בדיחה

אבא : מה עשיתם היום בבית ספר?
הילד: נסוי בכימיה
האבא: ומה תעשו מחר בבית ספר?
הילד: איזה בית ספר...?

גדולים צדיקים

רבי חיים בן עטר - "אור החיים הקדוש"

ט"ו בתמוז הוא יום ההולולא של הקדוש רבי חיים בן עטר הידוע בכינוי "אור החיים הקדוש", מקום מנוחתו בהר הזיתים. כנוי זה נתן לו על שם ספרו - "אור החיים". מפרושויו של רבי חיים בן עטר על התורה. הרב זצ"ל חי בתקופת האחרונים והיה מגדולי פרשני המקרא. היה פוסק הלכה, מקביל ופרשן תלמודי אף כן.

בגיל 43 עלה לארץ והשתקע בירושלים, ונפטר בהיותו בן 47.

ידועה אנדה אודותיו:

כאשר הזדמן רבי חיים בן עטר לשיבה עם נציגי העדה הקראית, הוא נכנס לבית הכנסת הקראי שלהם והתעלף במדרגות. בעקבות כך, הורה לחפר באותו המקום, והתגלה כי משנה תורה לרמב"ם השלך שם על מנת לבזות את התורה שבעל פה. רבי חיים בן עטר בכעסו הרב קלל את העדה הקראית שלא תוסיף להתקיים בתחומי העיר

סקלה גדולה ביום זה:

1. להדיק נר לטובת נשמת הצדיק
2. לתת פרוטה לצדקה
3. לומר פסוקי תהלים, מזמור קי"ט לפי האותיות רבי חיים נשמה הריני אומר/ת פסוקי תהלים לזכות נשמת רבי חיים בן רבי משה, זכותו תגן עלינו.

בין הפותרים תערך הגרלה
אחת לחודש על כרטיס ספר
ע"ש 50 ש"ח

את התשובות יש לשלוח עד יום שלישי למייל ateretme@gmail.com
או להניח בתיבה המונגת בחצר בית הכנסת רחוב זכריה מדאר 31א' רחובות
לברורים 08-9397933